

100 års løn- og prisudvikling i landbruget

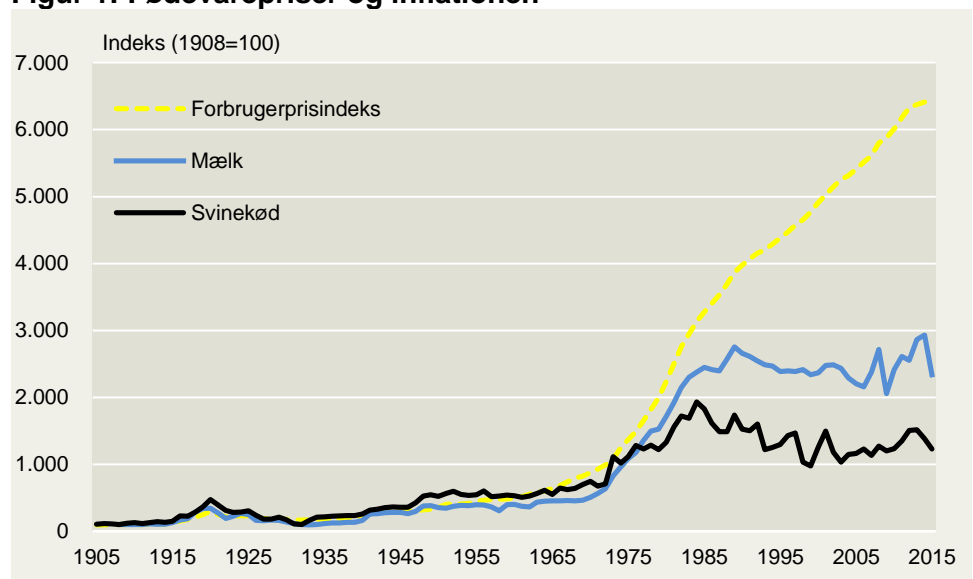
Lønningerne i landbruget er de seneste godt 100 år steget langt mere end afsætningspriserne. Det betyder, at der i dag skal produceres 36 gange mere mælk eller 68 gange mere svinekød end i 1908 for at betale for en times arbejde i landbruget. Denne udvikling vil fortsætte.

Fra 1908 til 2015 er prisen på svinekød mere end 10-doblet og prisen på mælk mere end 20-doblet, men de har alligevel ikke kunnet følge med den almindelige prisudvikling (inflationen), se figur 1.

Lønnen er steget meget mere end priserne

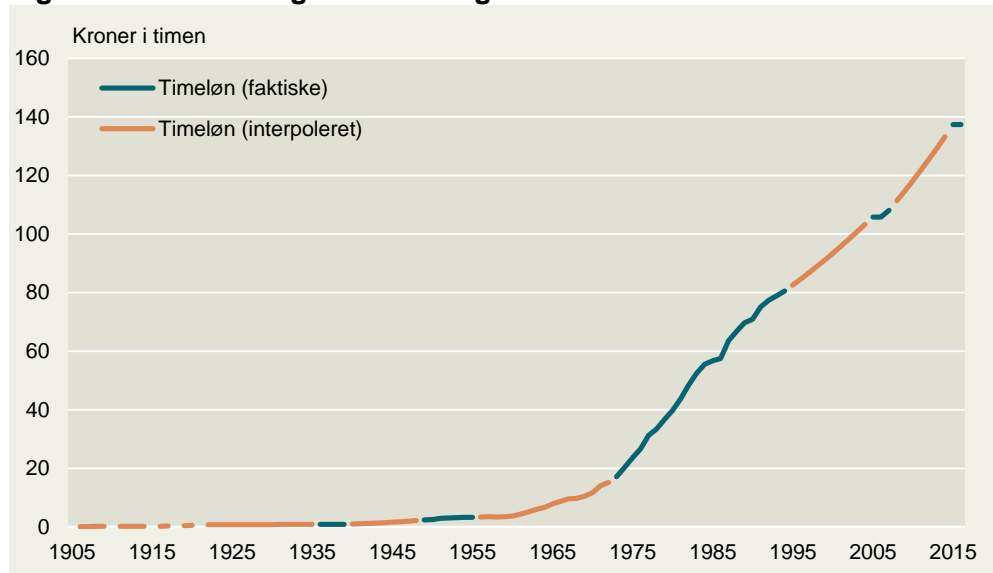
Lønningerne er til gengæld steget langt mere. Siden 1908 er den nominelle timeløn mere end 800-doblet fra godt 16 øre i 1908 til 137 kr. i 2015, se figur 2. Denne udvikling har medført, at forbrugerne i dag har en langt større købekraft og fx bruger en meget mindre del af rådighedsbeløbet på fx mælk end man gjorde i 1908.

Figur 1: Fødevarerpriser og inflationen

Kilde: L&F pba Danmarks Statistiks årbøger (1905-2015) og 3F

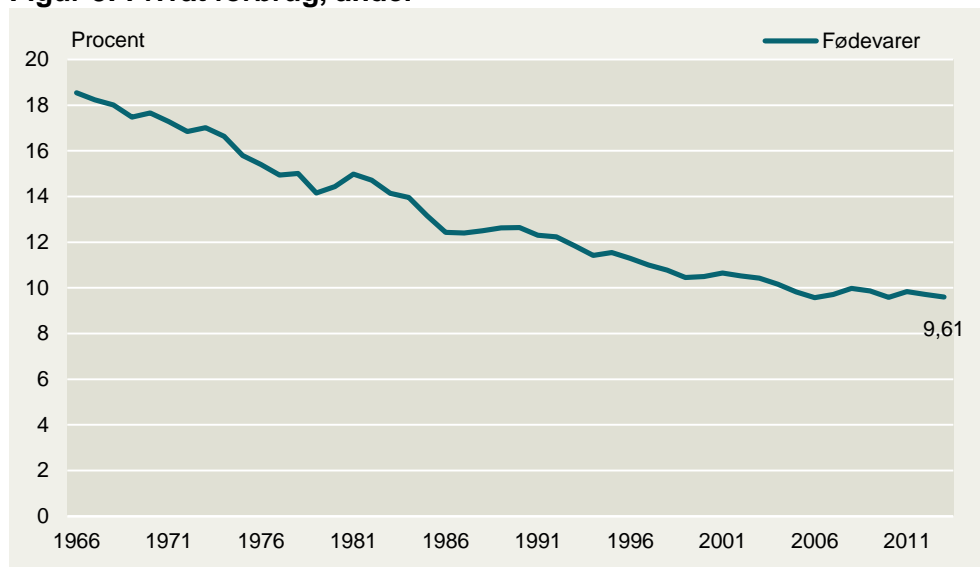
Figur 2: Lønudviklingen i landbruget

Kilde: L&F pba Danmarks Statistiks årbøger (1905-2015) og 3F

Hvor danskerne i 1966 anvendte godt 18 pct. af den disponible indkomst på fødevarer er andelen nu under 10 pct, se figur 3.

Figur 3: Privat forbrug, andel

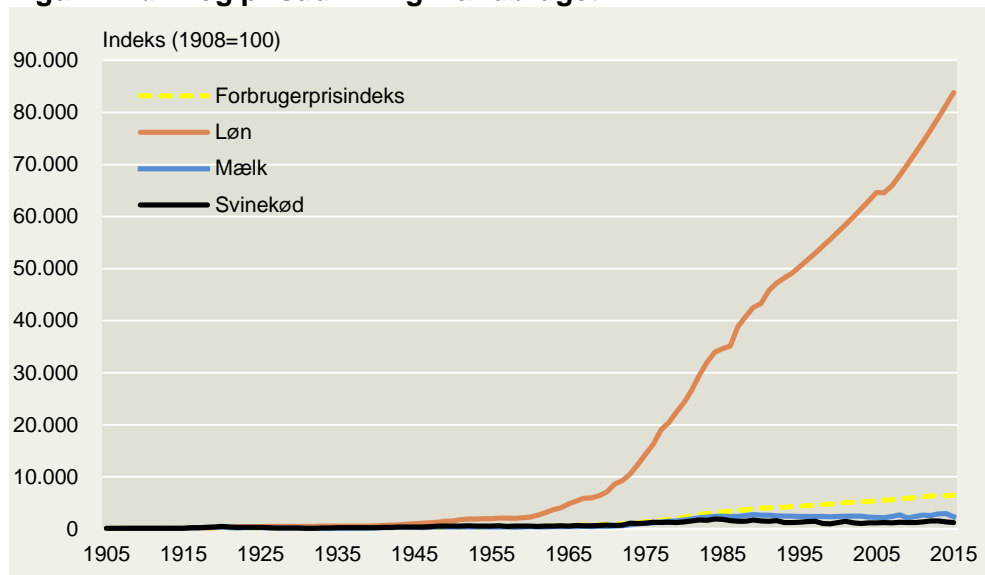
Kilde: www.statistikbanken.dk/NAT05

Der produceres mere pr. arbejdstime

Det er svært at lave en helt sammenlignelig tidsserie for timelønnen i landbruget over 100 år, da meget har forandret sig mht. arbejdstid, pauser, ferie, skat osv. Udviklingen er dog indiskutabel. Lønnen er steget langt mere end prisudviklingen, se figur 4. Det betyder, at der hele tiden skal produceres mere for at kunne betale for en arbejdstime. Det kan kun lade sig gøre fordi produktiviteten i landbruget hele tiden stiger. I dag skal der produceres 36 gange mere mælk eller 68 gange mere svinekød end i 1908 for at betale for en times arbejde i landbruget.

Udviklingen synes umiddelbart, at have været særlig markant siden midten af firserne. Lønningerne er fortsat med at stige, mens afregningspriserne i længere perioder har været faldende. Dette skifte skyldes i nogen grad, at det efter fastkurspolitikens indførelse i 1982 lykkedes at få inflationen under kontrol.

Figur 4: Løn- og prisudvikling i landbruget

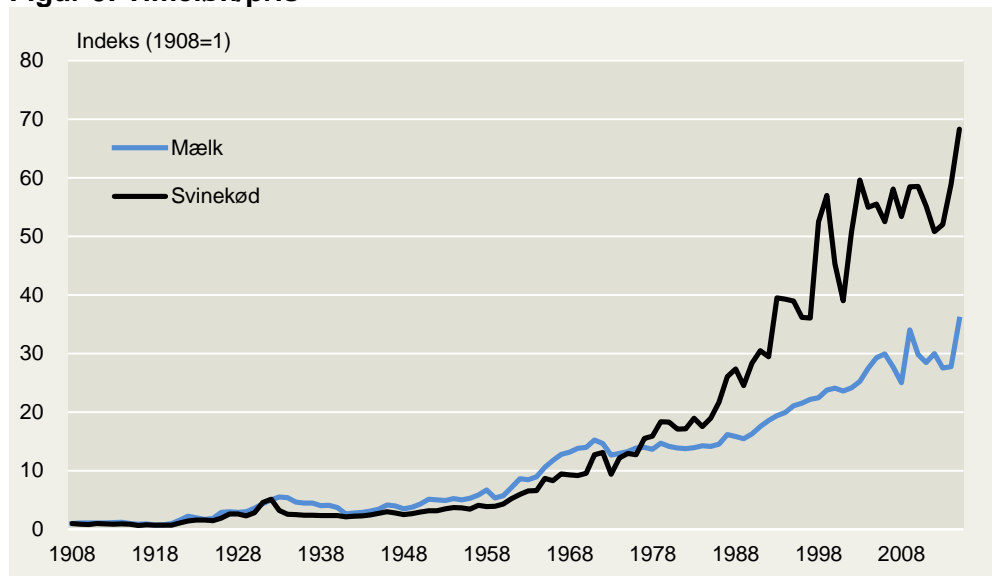
Kilde: L&F pba Danmarks Statistiks årbøger (1905-2015) og 3F

Ses der på udviklingen i forholdet mellem løn og afregningspris (løn/pris), jf. figur 5, så er der ikke et tydeligt strukturelt skifte i 1980'erne.

Udviklingen fortsætter

Tendensen med at lønningerne stiger hurtigere end afregningspriserne har stort set kun været afbrudt af krisen i 1930'erne. Udviklingen, hvor lønningerne stiger langt mere end afregningspriserne, vil fortsætte. Afregningspriserne bestemmes i dag af udviklingen i det globale udbud og efterspørgsel. Her er der ingen tegn på, at de seneste 100 års udvikling i produktiviteten ikke kan fortsætte. Det stiller krav til en fortsat produktivtets- og produktudvikling herhjemme, hvis vi skal kunne fortsætte med at være konkurrencedygtige. En del af denne produktivtetsudvikling opnås ved stordriftsfordele. Det er altså næppe en option helt at stoppe strukturudviklingen, hvis landbruget fortsat skal kunne være profitabelt.

Figur 5: Timeløn/pris

Kilde: L&F pba Danmarks Statistiks årbøger (1905-2015) og 3F

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3 T +45 3339 4000 E info@lf.dk
1609 København V F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Frank Øland 3339 4252 frha@lf.dk
Finn Christensen 3339 4029 fch@lf.dk